

. 75.051/052(045)
 ID ORCID 0000-0001-5173-9188
<http://doi.org/10.5281/zenodo.1406666>

ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ ПРОЯВЛЕННЯ РОДОВИХ ДЕФІНІЦІЙ У МИСТЕЦТВІ ЖИВОПИСУ

Паньків Г. С. Історичний контекст проявлення родових дефініцій у мистецтві живопису. Мета статті — дослідження історичної обумовленості проявлень родових характеристик у мистецтві живопису. Концептуальним методологічним ядром дослідження є історико-логічний аналіз об'єктів зображального мистецтва в контексті переважання станкових та монументальних характеристик. Наукова новизна полягає в розширенні уявлень про родові характеристики образотворчого мистецтва та історичну обумовленість їх проявлення в різні епохи. Виголошено припущення про зміну статусу родових дефініцій упродовж всього періоду розвитку зображального мистецтва. Висновки: дослідження основних моментів історичного контексту проявлень родових чинників показало складність визначення самого «предмету» родових дефініцій. Отже, впродовж історії розвитку образотворчого мистецтва станкові та монументальні дефініції зі статусу означень форми перейшли в статус ознак та принципів, оформилися як тема в мистецтві, набули рис специфічної міри художнього узагальнення, проявили різні форми взаємозалежності та синтезу. Цей процес набуття та оновлення характеристик теренів станкового та монументального має потенції продовжуватись, доки існуватиме образотворче мистецтво.

Ключові слова: родові характеристики образотворчого мистецтва, станковий живопис, монументальний живопис, монументальність.

Паньків А. С. Исторический контекст проявления родовых дефиниций в искусстве живописи. Цель статьи — исследование исторической обусловленности проявлений родовых характеристик в искусстве живописи. Концептуальным методологическим ядром исследования является историко-логический анализ объектов изобразительного искусства в контексте преобладания станковых и монументальных характеристик. Научная новизна заключается в расширении представлений

о родовых характеристиках изобразительного искусства и исторической обусловленности их проявления в разные эпохи. Высказано предположение об изменении статуса родовых дефиниций в течение развития изобразительного искусства. Выводы: исследование основных моментов исторического контекста проявлений родовых факторов показало сложность определения самого «предмета» родовых дефиниций. Итак, на протяжении истории развития изобразительного искусства станковые и монументальные дефиниции из статуса определенных формы перешли в статус признаков и принципов, оформились как тема в искусстве, приобрели черты специфической меры художественного обобщения, проявили различные формы взаимозависимости и синтеза. Этот процесс проявления и обновления характеристик станкового и монументального имеет тенденцию продолжаться, пока будет существовать изобразительное искусство.

Ключевые слова: родовые характеристики изобразительного искусства, станковая живопись, монументальная живопись, монументальность.

Pankiv G. Historical context of the manifestation of generic definitions in the art of painting. The purpose of the article is to study the historical conditionality of the manifestation of generic characteristics in the art of painting. The conceptual methodological core of the research is the historical and logical analysis of objects of fine arts in the context of the prevalence of easel and monumental characteristics.

It is impossible to formulate unambiguous definitions of the concepts of “easel”, “monumental” and “decorative and applied” because the historical context and the time itself introduce new meaningful, functional, technological and other elements into these concepts. But we are sure: it is possible and it is necessary to investigate the basic components of the phenomena, which in their totality form a coherent idea of generic characteristics of fine arts. An important place in this section of theoretical and practical discourse is given to the systematization of information about the historical context of acquiring and displaying the characteristics of the easel and the monumental, identifying the conditionality of the changes, factors of prevalence and synthetic cohesion of characteristic features of generic areas of fine arts, etc.

Even in the primitive art, in the context of general syncretism, one can see both monumental and easel qualities of depiction. The monumental part is formed by the general canvas of the place-area of the location (it is mostly the creation of “natural” architecture – caves, rocks, walls) and the physical dimensions of most of the depicted forms. And the easel component is manifested in the meticulous study of essential, for each scene individually, trifles – either elements of the appearance, the nature of color, structure (even the illusion of volume and texture), or the refining moments of the subject. The later form of ornamental drawing manifests the embodiment of decorative characteristics.

The purpose of the “monumental” in the “Egyptian” canon was to form the qualities of the divine, significant, perfect, sublimely great through the artistic image of the pharaoh, but the sculpture of Amarna (XIV – XIV centuries B. C.) shows also qualities of a different

kind – reproduces the early forms of individuality, where the plastic harmony bears an independent artistic value.

The subject context of easel painting manifested itself in the ancient period. The comprehension of the problem of monumentality as a creative task appeared in the system of the medieval Christian worldview. The easel art became the generic form of artistic creativity during the Italian Renaissance, when the process of division into its separate types began, which then, in the XVII century and, first of all, in the art of Holland, concluded with the appearance of various genres of painting, such as portrait painting, landscape painting, still-life painting, common life painting, historical painting. This division, developed and dogmatically enshrined in the XVIII century, continued to exist throughout the XIX century and, to a considerable extent, does not lose its importance in our time.

The formation of the term and the concept of “monumental art” occurred at the turn of the XIX – XX centuries. This was due to the concept of synthesis, which was formed in the Art Nouveau period. Tendencies to reduce the overall significance of ideological, meaningful monumental art in the spiritual life of man, in contrast to the strengthening of decorative functions can be clearly seen during the XVIII – XIX centuries. In contemporary times monumental art often served as the dominant ideology. Such were the creations of Fascist Italy, Nazi Germany, Francoist Spain, Samurai Japan, the Stalinist Soviet Union. But there were examples of the “revolutionary” development of monumental art after the revolutions in Russia (1917) and Mexico (1910 – 1917).

In the artistic culture of the XIX century, easel forms occupied the central place. The tendencies for this were even earlier. Since around the 17th century fine arts had been developing mainly as easel art, largely influencing other varieties of artistic activity, and sometimes vice versa, receiving “support” from them.

Throughout the history of painting, constant changes in the views on the art itself, on its place in public life, on the problem of the relationship between art and reality, were corrective for its development. Meanwhile, the aesthetic context in painting depends on the materials, the function of which is much broader than it is said. The theoretical and technical base illuminates the development of the history of art, but the reverse also occurs – the technical aspect of the varieties of art is explained by the artistic direction of various styles and historical periods. Tendencies to differentiate easel and monumental principles are complicated by the unfinished process of singling out painting and graphics into independent types, which was completed only in the XX century.

Conclusions. The study of the main moments of the historical context of the manifestation of generic factors has shown the complexity of determining the very “subject” of generic definitions. So, throughout the history of the development of fine arts, easel and monumental definitions were transformed from the status of definitions of form to the status of signs and principles, took shape as a theme in art, acquired the features of a specific measure of artistic generalization, manifested various forms of interdependence and synthesis. This process of acquiring and updating the characteristics of easel and monumental painting has the potential to continue for as long as fine arts exist.

The scientific novelty consists in broadening the concept of generic characteristics of fine arts and the historical conditionality of their manifestation in different epochs. The suggestion has been made to change the status of generic definitions during the entire period of the development of fine arts.

Keywords: generic characteristics of fine arts, easel painting, monumental painting, monumentality.

Актуальність теми дослідження.

Постановка проблеми.

Мета статті —

Зв’язок із науковими чи практичними завданнями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Виклад основного матеріалу дослідження.

... ; -

— , , -

Аналіз останніх досліджень і публікацій. , : -

— , -

... , , . -

... , , , . -

... , , , . -

... , , , . -

... , , , . -

... (,), -

« », -

« » [21]. -

... , - -

... , -

... , [12, . 352]. -

... « : -

... » [12, . 367]. , *якості* -

... ( ), ( ), - (

( ). , ,) —

: -

... , -

... (,) (,), ,

— , -

... , -

... , -

... , -

... ; (-

: «... — , , ; —

) -

... “ -

”» [5, . 136]. -

( ) - (

V

[7, . 5].

),

«

(I-II . . .).

[7, . 35].

[4, . 15].

(

).«

» [. . : 11, . 398].

(. 1428).

» [18].

»,
:
—,
,,
—,
.
,
« »
.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок

« »
,
—
320
[ ]/
,
1989. — 322
9.
[ ]:
— 176
10.
[ ]/
, 1979. — 25
11.
[ ]: 5
— 1.
— 710
12.
— « »
1997. —
544
13.
[ ]:
— 1998. —
564
14.
A.
— 1981. — 230
15.
[ ]/
— 1950. — 595
16.
[ ]/
— 1988. —
381
17.
[ ]/
— 1994. — 941
ISBN 5-86218-131-8.
18.
[ ]/
— 2010. — 928
19.
[ ]/
— 1923. — 25

Література:

- [ ]:
/
— 1994. —
528 . — ISBN 5-01-002998-7.
- [ ]/
— 1930. — 290 .
- [ ]/
— 2000. — 800 . — ISBN 5-89329-260-X.
- [ ]/
— 1985. — 288 .
- [ ]/
— 2002. — 864 . — ISBN 5-7784-0167-1.
- [ ]/
— 1991. — 161 . — ISBN 5-7043-0071-5.
- [ ]:
/
— 1982. —
320 .
- [ ]/
— 1989. — 322 .
- [ ]:
— 1982. — 176 .
- [ ]/
— 1979. — 25 .
- [ ]: 5 ./
— 1.
— 710 .
- [ ]/
— « »
1997. —
544 .
- [ ]:
— 1998. —
564 .
- A. .
— 1981. — 230 .
- [ ]/
— 1950. — 595 .
- [ ]/
— 1988. —
381 .
- [ ]/
— 1994. — 941 . —
ISBN 5-86218-131-8.
- [ ]/
— 2010. — 928 .
- [ ]/
— 1923. — 25 .

20. [ ] / . . . — 1988. — 590 .
21. [ ] / . . . // . . . : . . . — . 223–227.

References:

1. Bazen, Zh. (1994). *Istoriia istorii iskusstva : ot Vazari do nashikh dnei* [History of art history : From Vasari to our days]. K. A. Chekalov (trans). Tc. G. Arzakian, ed. Moscow : Progress ; Kultura. (In Russian).
2. Volflin, G. (1930). *Osnovnye poniatia istorii iskusstv* [Basic concepts of art history]. Moscow & Leningrad : Akademiia. (In Russian).
3. Vinkelman, I. (2000). *Istoriia iskusstva drevnosti* [History of the art of antiquity]. I. E. Babanov (comp.). St. Petersburg : Aleteiia, Gosudarstvennyi Ermitazh. (In Russian).
4. Vipper, B. R. (1985). *Vvedenie v istoricheskoe izuchenie iskusstva* [An Introduction to the Historical Study of Art]. Moscow : Izobrazitelnoye iskusstvo. (In Russian).
5. Gabrichevskiy, A. G. (2002). *Morfologiya iskusstva* [Morphology of Art]. Moscow : Agraf. (In Russian).
6. Gildebrand, A. (1991). *Problema formy v izobrazitelnom iskusstve i sobranie statei* [The problem of form in the fine arts and collection of articles]. Moscow : Izd-vo MPI. (In Russian).
7. Grenberg, Yu. I. (1982). *Tekhnologiya stankovoy zhivopisi. Istoriya i issledovaniye* [Technology of easel painting. History and research] Moscow : Izobrazitelnoye iskusstvo. (In Russian).
8. Grenberg, Yu. I. & Feynberg, L. Ye. (1989). *Sekrety zhivopisi starykh masterov* [Secrets of Old Masters' Painting]. Moscow : Izobrazitelnoye iskusstvo. (In Russian).
9. Zelenov, L. A. (1982). *Metodologicheskie problemy estetiki* [Methodological problems of aesthetics]. Moscow : Vysshaia shkola. (In Russian).
10. Zis, A. Ia. (1979). *Vidy iskusstva* [Types of art]. Moscow : Znanie. (In Russian).
11. Mykhailova, R. & Zabashta, R. (Eds). (2008). *Istoriia ukrainskoho mystetstva* [History of the Ukrainian Art]. (In 5 vols, vol 1). Kyiv : IMFE. (In Ukrainian).
12. Kagan, M. S. (1997). *Estetika kak filosofskaya nauka* [Aesthetics as a Philosophical Science]. Sankt-Petersburg : TOO TK "Petropolis". (In Russian).
13. Kalinin, E. S. (1998). *Kompozitsionnaia tekhnika v stankovoi zhivopisi* [Compositional technique in easel painting]. Petrozavodsk : Skandinaviiia. (In Russian).
14. Kantor, A. M. (1981). *Predmet i sreda v zhivopisi* [The subject and environment in painting]. Moscow : Iskusstvo. (In Russian).
15. Kiplik, D. I. (1950). *Tekhnika zhivopisi* [Technique of Painting]. Moscow : Iskusstvo. (In Russian).
16. Kolpinskiy, Yu. D. (1988). *Velikoye nasledie antichnoy Ellady i yego znachenie dlya sovremennosti* [The great heritage of ancient Greece and its significance for the present]. Moscow : Izobrazitelnoye iskusstvo. (In Russian).
17. Pliniy Starshiy. (1994). *Estestvoznaniye. Ob iskusstve* [Natural science. On art]. T. A. Taronian (comp.). Moscow : Ladomir. (In Russian).
18. Sviderskaya, M. I. (2010). *Prostranstvennyye iskusstva v zapadnoevropeiskoi khudozhestvennoi kulture XIII–XIX vekov* [Spatial arts in Western European art culture of the – centuries]. Moscow : Galart. (In Russian).
19. Tarabukin, N. (1923). *Opyt teorii zhivopisi* [Experience of the theory of painting]. Moscow : Vserossiiskii proletkult. (In Russian).
20. Favorskiy, V. A. (1988). *Literaturno-teoreticheskoye nasledie* [Literary and theoretical heritage]. Moscow : Sovetskii khudozhnik. (In Russian).
21. Khalizev, V. E. (1999). Rodovaya prinadlezhnost proizvedeniya [Family affiliation of the work]. In *Vvedenie v literaturovedeniye. Literaturnoye proizvedeniye : osnovnye poniatia i terminy*, (pp. 223–227). Moscow : Izd. Mosk. univers. (In Russian).